

**STANDARDY OCHRONY DZIECI PRZED
KRZYWDZENIEM I ZAPEWNIENIE IM
BEZPIECZEŃSTWA
W
ZESPOLE SZKÓŁ MIEJSKICH
W GOLUBIU - DOBRZYNIU**

Preambuła

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników szkoły, a także wolontariuszy, stażystów, praktykantów jest kierowanie się interesem dziecka i działanie dla jego dobra. Niedopuszczalne jest stosowanie wobec dziecka przemocy w jakiegokolwiek formie. W celu zapewnienia wszystkim uczniom Zespołu Szkół Miejskich w Golubiu- Dobrzyniu poczucia bezpieczeństwa, szacunku, uznania został opracowany niniejszy dokument. Każdy pracownik szkoły, także wolontariusze, stażyści, praktykanci zobowiązani są do realizacji niżej wymienionych procedur zgodnie z obowiązującym prawem oraz przepisami wewnętrznymi szkoły.

Standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem

Standard I. POLITYKA

Zespół Szkół Miejskich w Golubiu- Dobrzyniu ustanowił i wprowadził w życie Standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem i zapewnienie im bezpieczeństwa.

Standard II. PERSONEL

Zespół Szkół Miejskich w Golubiu- Dobrzyniu monitoruje, edukuje i angażuje swoich pracowników, w celu zapobiegania krzywdzeniu dzieci.

Standard III. PROCEDURY

W Zespole Szkół Miejskich w Golubiu- Dobrzyniu funkcjonują procedury zgłaszania podejrzenia oraz podejmowania interwencji w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dziecka.

Standard IV. MONITORING

Szkoła monitoruje i okresowo weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi standardami ochrony dzieci.

Rozdział I

Objaśnienie terminów

1. **Pracownikiem szkoły** jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, umowy o dzieło, umowę zlecenie.
2. **Osobami z zewnątrz** są wolontariusze, pracownicy firm i instytucji współpracujących ze szkołą.
3. **Studentem** jest osoba odbywająca w szkole praktykę lub staż zawodowy.
4. **Dzieckiem** jest każda osoba do ukończenia 18 roku życia.
5. **Opiekunem dziecka** jest osoba uprawniona do reprezentacji i stanowieniu o dziecku w szczególności jego przedstawiciel ustawowy (rodzic/opiekun prawny). W myśl tego dokumentu opiekunem jest również rodzic zastępczy.
6. **Zgoda opiekuna dziecka** oznacza zgodę co najmniej jednego z opiekunów dziecka. W przypadku braku porozumienia między opiekunami dziecka należy poinformować ich o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinno – opiekuńczy.
7. **Przez krzywdzenie dziecka** należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, w tym pracownika szkoły, lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbywanie. **Krzywdzeniem jest:**
 - A. **Przemoc fizyczna** to celowe użycie siły fizycznej wobec dziecka, które powoduje lub z dużym prawdopodobieństwem może spowodować uszczerbek na zdrowiu dziecka, zagrażać jego życiu, rozwojowi i godności. Działania te mogą obejmować: uderzanie, bicie, kopanie, potrząsanie, gryzienie, duszenie, parzenie, przypalanie, trucie.
 - B. **Przemoc emocjonalna** to powtarzający się wzorzec zachowania, którego celem jest wyrządzanie krzywdy psychicznej dziecku. Działania te mogą obejmować: uczuciową niedostępność, brak reakcji emocjonalnej, przypisywanie dziecku negatywnych cech, błędna ocena dziecka, poniżanie, nieposzanowanie potrzeb, zastraszanie, odrzucanie, stawianie dziecku oczekiwań wykraczających poza możliwości na danym etapie rozwoju, uniemożliwianie dziecku adaptacji społecznej.
 - C. **Wykorzystywanie seksualne dziecka** (do 15 r.ż.) to włączenie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody i/lub do której z pewnością nie dojrzało rozwojowo i nie może zgodzić się w

ważny prawnie sposób i/lub która jest niezgodna z normami prawnymi lub obyczajami danego społeczeństwa. Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia w sytuacji, gdy taka aktywność wystąpi pomiędzy dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem a innym dzieckiem; ponadto jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności, władzy. Celem takiej aktywności jest zaspokojenie potrzeb innej osoby. Aktywność taka może dotyczyć:

- a) namawiania lub zmuszania dziecka do angażowania się w czynności seksualne;
- b) wykorzystywania dziecka do prostytucji lub innych prawnie zakazanych praktyk o charakterze seksualnym;
- c) wykorzystywania dziecka do produkcji materiałów lub przedstawień o charakterze pornograficznym.

D. **Zaniedbywanie** to nie zapewnienie odpowiednich warunków do rozwoju dziecka w sferze zdrowotnej, edukacyjnej i emocjonalnej, odpowiedniego odżywiania, schronienia i bezpieczeństwa, w ramach środków dostępnych rodzicom lub opiekunom, i w następstwie powodujące lub mogące powodować uszczerbek na zdrowiu dziecka lub zaburzenie rozwoju psychicznego, moralnego lub społecznego. Wyróżnia się zaniedbanie fizyczne (ekonomiczne, zdrowotne), emocjonalne, edukacyjne (intelektualne).

8. **Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletniego -**

wśród wyróżnić można przestępstwa wskazane w *Ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r.*

Kodeks karny (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1138 ze zm.) w następujących regulacjach:

- 1) art. 197 – zgwałcenie i wymuszenie czynności seksualnej,
- 2) art. 198 – seksualne wykorzystanie niepełnoletniości lub bezradności,
- 3) art. 199 – seksualne wykorzystanie stosunku zależności lub krytycznego położenia,
- 4) art. 200 – seksualne wykorzystanie małoletniego,
- 5) art. 200a – elektroniczna korupcja seksualna małoletniego,
- 6) art. 200b – propagowanie pedofilii,
- 7) art. 202 – publiczne prezentowanie treści pornograficznych.

Zgodnie z art. 304 § 2 *Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego* (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1375 ze zm.) instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, są zobowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub policję oraz przedsięwziąć niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa.

9. **Osoba odpowiedzialna za Internet** to pracownik wyznaczony przez dyrektora szkoły, który sprawuje nadzór nad korzystaniem z Internetu na terenie placówki przez dzieci oraz nad bezpieczeństwem dzieci w Internecie: nauczyciel zajęć komputerowych, administrator strony internetowej szkoły, administrator Facebooka szkoły.
10. **Osoba odpowiedzialna za *Standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem i zapewniania im bezpieczeństwa*** to wyznaczony przez dyrektora szkoły pracownik, odpowiedzialny za opracowanie, wdrożenie, realizację, monitorowanie i weryfikowanie standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem: psycholog szkolny/pedagog szkolny.
11. **Zespół Interdyscyplinarny** to utworzony przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta zespół przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia i organizacji pozarządowych. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi także kuratorzy sądowi jak również prokuratorzy oraz przedstawiciele instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy.
12. **Dane osobowe dziecka** to każda informacja umożliwiająca pełną identyfikację dziecka.
13. **Monitoring pracowników** to szczególne środki ochrony działające na rzecz przeciwdziałania zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym. Przed nawiązaniem stosunku pracy lub dopuszczeniem osoby do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi pracodawcy lub inni organizatorzy w zakresie takiej działalności są obowiązani do uzyskania informacji, czy dane tej osoby są zamieszczone w Rejestrze Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym (RSTPS) z dostępem ograniczonym. Obowiązek ten jest również konieczny w przypadku podejmowania współpracy w ramach wolontariatu, praktyk. Ponadto placówka monitoruje pracowników szkoły uzyskując informacje z Krajowego Rejestru Sądowego (KRS), jeżeli brak jest takich danych pobiera oświadczenie o niekaralności pracownika.
14. **Czyn karalny wobec małoletniego powyżej 13 roku życia- do ukończenia 17 lat-** nazywamy wszystkie czyny opisane w kodeksie karnym, które nie mogą być uznane za przestępstwo ze względu na wiek sprawcy, jak również pewna kategoria wykroczeń, wyraźnie wskazanych w ustawie o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Rozdział II

Zasady zapewnienia bezpiecznych relacji między małoletnim a personelem szkoły, relacji dziecko - dziecko, a także zachowania niedozwolone

§ 1

1. Pracownicy placówki posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci.
2. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka pracownicy placówki podejmują rozmowę z rodzicami, przekazując informacje na temat wsparcia i motywując do szukania dla siebie pomocy.
3. Pracownicy monitorują sytuację i dobrostan dziecka.
4. Pracownicy znają i stosują zasady bezpiecznych relacji personel- dziecko i dziecko-dziecko ustalonych w placówce.

§2

Relacja personel - dziecko

Każdy pracownik szkoły, wolontariusz, stażysta, praktykant zobowiązani są do utrzymywania profesjonalnej relacji z dziećmi i każdorazowego rozważenia czy reakcja, komunikat bądź działanie wobec dziecka jest adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych dzieci.

§ 3

1. Wszyscy pracownicy szkoły zobowiązani są do udzielania uczniom pomocy oraz do natychmiastowego reagowania w sytuacji zagrożenia ich bezpieczeństwa, podejrzenia krzywdzenia dzieci, występowania przemocy wobec dzieci a także w sytuacjach problemowych dla dzieci; są zobowiązani do przestrzegania przepisów prawa ogólnego i wewnętrznego.
2. Pracownik szkoły traktuje każde dziecko podmiotowo.
3. Wszelkie kary i nagrody są stosowane z uwzględnieniem praw dziecka i poszanowaniem godności.

4. Zasady bezpiecznych relacji z dzieckiem określają, jakie zachowania i praktyki są niedozwolone w pracy z dziećmi, a ich przestrzeganie przez wszystkich pracowników placówki może zmniejszyć ryzyko krzywdzenia dzieci.

§ 4

Kontakt fizyczny z dzieckiem

1. Przykładowe dozwolone formy takiego kontaktu, to:
 - 1) pomoc w czynnościach związanych z wyjściem na spacer,
 - 2) odprowadzenie do świetlicy,
 - 3) w zajęciach sportowo-rekreacyjnych,
 - 4) czynności pielęgnacyjne, higieniczne młodszych dzieci,
 - 5) reagowanie na potrzeby emocjonalne szczególnie dziecka młodszego np. poprzez przytulenie się do dorosłego, etc; kontakty tego typu powinny mieć miejsce najlepiej w obecności osób trzecich, przestrzeniach otwartych, pomieszczeniach monitorowanych, co w razie wątpliwości służyć powinno ich obiektywizacji,
 - 6) stanowcze interwencje wychowawcze prowadzone w bezpośrednim kontakcie fizycznym są dopuszczalne w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia dotyczących: konfliktów pomiędzy podopiecznymi (rozdzielenie zwaśnionych, przytrzymanie, obezwładnienie), działań z zakresu pomocy przedmedycznej (działania ratunkowe związane z udzieleniem pierwszej pomocy), zagrożenia lub paniki spowodowanej czynnikami zewnętrznymi (pożar, intensywne zjawiska atmosferyczne, niebezpieczne zachowania osób trzecich itp.).
2. Niedopuszczalne są intencjonalne zachowania wzbudzające poczucie zagrożenia lub noszące znamiona:
 - 1) przemocy fizycznej (np. popychanie, uderzanie, wykręcanie rąk, duszenie, kopanie, szarpanie, spoliczkowanie, etc...),
 - 2) erotyzowania relacji (flirt, dwuznaczny żart, czy choćby wyzywające spojrzenie),
 - 3) seksualizacji relacji (obcowanie płciowe i inne czynności seksualne).

§ 5

Komunikacja werbalna z dzieckiem

1. Komunikacja werbalna z dzieckiem powinna być pozbawiona akcentów wrogich, arogancko -agresywnych, złośliwie - ironicznych, wulgarnych, ponadto nie może:
 - 1) wzbudzać w dziecku poczucia zagrożenia (groźby, wyzwiska, krzyk), poniżać, niszczyć poczucia wartości i godności (np. wyzwiska, krzyk, negatywne ocenianie, reakcja nieadekwatna do sytuacji, wzbudzanie poczucia winy),
 - 2) upokarzać (publiczne wyszydzanie, naigrywanie się, ośmieszanie),
 - 3) naruszać granic (nie zachowywanie odpowiedniego dystansu, obcesowość, podteksty o charakterze erotycznym).

§ 6

Równe traktowanie

1. Równe traktowanie polegające na obdarzaniu taką samą troską i uwagą wszystkie dzieci oznacza, że niedozwolone jest:
 - 1) wyłączenie skupiania uwagi na wybranych dzieciach z jednoczesnym ignorowaniem potrzeb innych,
 - 2) nieuzasadnione dawanie przywilejów tylko wybranym uczniom,
 - 3) nierówne i niesprawiedliwe przydzielanie zadań – nieadekwatne do możliwości i wieku,
 - 4) zwalnianie z wykonywania obowiązków - w nieuzasadnionych sytuacjach, godzenie się, brak reakcji na nieformalną hierarchię grupową,
 - 5) przyzwolenie na wykorzystywanie młodszych i słabszych wychowanków przez silniejszych.

§ 7

Kontakty bezpośrednie i online z dzieckiem

1. Kontakty bezpośrednie i online z dzieckiem poza placówką powinny być:
 - 1) wcześniej omówione w gronie kadry zespołu, mieć zaakceptowany plan i cel,

- 2) ściśle powiązane z wykonywaniem obowiązków służbowych, opiekuńczo - wychowawczych (np. towarzyszenie w realizowanych poza placówką ważnych dla dziecka wydarzeniach wymagających wsparcia osoby dorosłej, zorganizowane przez placówkę wyjazdowe formy wakacyjne, etc.),
- 3) dokumentowane (zapisy w dokumentacji pracy wychowawczej, możliwość wykonania kopii/wydruku korespondencji mailowej, sms-owej, zapisów na portalach społecznościowych),
- 4) odbywać się w miarę możliwości z wykorzystaniem sprzętu służbowego,
- 5) niedopuszczalne jest utrzymywanie takich kontaktów celem zaspokojenia przez dorosłego własnych potrzeb społecznych lub emocjonalnych, namawiania do zachowań niezgodnych z prawem, dających poczucie bycia faworyzowanym, wyróżnianym.

§ 8

Transport, przemieszczanie się i warunki noclegowe

1. Transport, przemieszczanie się i warunki noclegowe:
 - 1) organizacja „bezpiecznej drogi do i ze szkoły” z uwzględnieniem wieku, poziomu dojrzałości społecznej i samodzielności dziecka,
 - 2) organizacja transportu, noclegu poza placówką powinna być uzasadniona (np. wyjazd na wycieczkę szkolną lub wakacyjny). Przed wyjazdem z uczniami, kierownik wycieczki zobligowany jest do uzyskania informacji w formie pisemnej, czy dana placówka realizuje Standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem.
 - 3) opieka nad dziećmi w sytuacjach wyjazdowych (np. wyjazd wakacyjny, etc.) zapewniona przez więcej niż jedną osobę,
 - 4) przy organizacji noclegu i zakwaterowania brane pod uwagę jest pokrewieństwo, relacje i płeć podopiecznych, choroby i dysfunkcje.

§ 9

Czynności higieniczno – pielęgnacyjne

1. Czynności higieniczno - pielęgnacyjne:
 - 1) mają służyć przede wszystkim higienie osobistej i zdrowiu, powinny być wykonywane w odpowiednich warunkach zapewniających uszanowanie intymności w tego typu czynnościach,
 - 2) niedozwolone są zachowania naruszające prywatność i intymność,
 - 3) aktywność pracownika powinna być poprzedzona zgodą wychowanka, a jej zasadność powinna być uzależniona od stopnia samodzielności dziecka i wcześniej z nim omówiona,
 - 4) ingerencje w sytuacjach wychowawczo wątpliwych powinny być stopniowalnie poprzedzone kontaktem słownym, odbywać się w miarę możliwości w obecności osób trzecich i być jednoznacznie uzasadnione (zagrożenie dobra lub bezpieczeństwa dziecka, grupy).

§ 10

Dyscyplinowanie dziecka

1. Dyscyplinowanie dziecka definiowane jako narzędzie „informacji zwrotnej”, komunikujące dzieciom, że ich postawa w danej sytuacji nie jest właściwa, sprzeczna z oczekiwaniami i/lub nieefektywna; dyscyplina ma pobudzać do uczenia się, a nie powodować krzywdę dziecka; wiąże się ze stawianiem granic, kształtowaniem trwałego systemu wartości, adekwatnego poziomu samooceny oraz umiejętności podejmowania trafnych decyzji; niedopuszczalne są wszelkie formy dyscyplinowania mające na celu upokorzenie, poniżenie oparte na wykorzystywaniu przewagi:
 - 1) fizycznej (agresja, stosowanie kar fizycznych, środków przymusu bezpośredniego, krępowanie, izolowanie; uniemożliwianie realizacji podstawowych potrzeb fizjologicznych - pozbawianie snu, pokarmu, ekspozycja na zimno, ciepło itp.; prace fizyczne nieadekwatne do możliwości, dopuszczanie się zachowań o charakterze seksualnym),
 - 2) psychicznej (dominacja poprzez krzyk, groźby, wzbudzanie poczucia winy, naruszanie poczucia własnej wartości, lekceważenie potrzeb psychicznych np. bezpieczeństwa,

przynależności, miłości, symulacje wzbudzające strach i obawy życie własne i rodziny).

§ 11

Bezpieczne relacje w czasie kontaktu z dziećmi/uczniami niepełnosprawnymi oraz ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

1. Uczniowie z niepełnosprawnościami powinni zostać otoczeni szczególną opieką.
2. Pracownicy muszą być zapoznani z możliwymi sposobami porozumiewania się lub z koniecznością zawiadomienia nauczyciela specjalisty, który stosuje np. komunikację zastępczą z uczniami, którzy komunikują się w inny sposób niż werbalny lub innymi, istotnymi zapisami dotyczącymi funkcjonowania dziecka znajdującymi się w opinii lub orzeczeniu.
3. Aktywność pracownika przy czynnościach pielęgnacyjnych powinna być zasadna i omówiona wcześniej z rodzicem.
4. Wszelkie inne kontakty pracowników z uczniami służące poprawie ich funkcjonowania w szkole powinny być wcześniej omówione i ustalone z rodzicami.

§ 12

Zasady ochrony wizerunku dziecka

Pracownicy szkoły uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewniają ochronę wizerunku dziecka.

1. Pracownikowi szkoły nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu dziecka) na terenie instytucji bez zgody dyrektora szkoły i pisemnej zgody rodzica lub opiekuna prawnego dziecka.
2. Jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, wyjazd zorganizowany, wycieczka, krajobraz, szkolna impreza, zgoda rodzica lub opiekuna prawnego na utrwalenie wizerunku dziecka nie jest wymagana.
3. Przed utrwaleniem i upublicznieniem przez pracownika szkoły wizerunku dziecka należy dziecko oraz opiekuna poinformować o tym, gdzie będzie umieszczony zarejestrowany wizerunek i w jakim kontekście będzie wykorzystywany (np., że

zostanie umieszczony na stronie internetowej szkoły, w celach promocyjnych, edukacyjnych, związanych np. z ofertą zajęć szkolnych czy pozalekcyjnych).

4. Upublicznienie przez pracownika szkoły wizerunku dziecka utrwalonego w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audio, video) wymaga pisemnej zgody opiekuna dziecka.

§ 13

Odpowiedzialność

Złamanie wymienionych zasad jest podstawą odpowiedzialności dyscyplinarnej lub karnej.

§ 14

Relacje dziecko- dziecko

1. Uczniowie mają prawo do przebywania w bezpiecznym środowisku szkolnym. Nauczyciele i personel szkolny chronią uczniów i zapewniają im bezpieczeństwo.
2. Uczniowie mają obowiązek przestrzegania zasad i norm zachowania określonych w statucie szkoły.
3. Uczniowie uznają prawo innych uczniów do odmienności i zachowania tożsamości ze względu na: pochodzenie etniczne, geograficzne, narodowe, religię, status ekonomiczny, cechy rodzinne, wiek, płeć, orientację seksualną, cechy fizyczne, niepełnosprawność. Nie naruszają praw innych uczniów – nikogo nie dyskryminują ze względu na jakąkolwiek jego odmiennosc.
4. Zachowanie i postępowanie uczniów wobec kolegów/ innych osób nie narusza ich poczucia godności/ wartości osobistej. Uczniowie są zobowiązani do respektowania praw i wolności osobistych swoich kolegów i koleżanek, ich prawa do własnego zdania, do poszukiwań i popełniania błędów, do własnych poglądów, wyglądu i zachowania – w ramach społecznie przyjętych norm i wartości.
5. Kontakty między uczniami cechuje zachowanie przez nich wysokiej kultury osobistej, np. używanie zwrotów grzecznościowych typu proszę, dziękuję, przepraszam; uprzejmość; życzliwość; poprawny, wolny od wulgaryzmów język; kontrola swojego zachowania i emocji; wyrażanie sądów i opinii w spokojny sposób, który nikogo nie obraża i nie krzywdzi.

6. Uczniowie budują wzajemne relacje poprzez niwelowanie konkurencyjności między sobą w różnych obszarach życia, wzajemne zrozumienie oraz konstruktywne, bez użycia siły rozwiązywanie problemów i konfliktów między sobą. Akceptują i szanują siebie nawzajem.
7. Uczniowie okazują zrozumienie dla trudności i problemów kolegów/koleżanek i oferują im pomoc. Nie kpią, nie szydzą z ich słabości, nie wyśmiewają ich, nie krytykują.
8. W kontaktach między sobą uczniowie nie zachowują się prowokacyjnie i konkurencyjnie. Nie powinni również mieć poczucia zagrożenia czy odczuwać wrogości ze strony kolegów.
9. Uczniowie mają prawo do własnych poglądów, ocen i spojrzenia na świat oraz wyrażania ich, pod warunkiem, że sposób ich wyrażania wolny jest od agresji i przemocy oraz nikomu nie wyrządza krzywdy.
10. Bez względu na powód, agresja i przemoc fizyczna, słowna lub psychiczna wśród uczniów nigdy nie może być przez nich akceptowana lub usprawiedliwiona. Uczniowie nie mają prawa stosować z jakiegokolwiek powodu słownej, fizycznej i
11. Uczniowie mają obowiązek przeciwstawiania się wszelkim przejawom brutalności i wulgarności oraz informowania pracowników szkoły o zaistniałych zagrożeniach.
12. Jeśli uczeń jest świadkiem stosowania przez innego ucznia/uczniów jakiegokolwiek formy agresji lub przemocy, ma obowiązek reagowania na nią, np.: pomaga ofierze, chroni ją, szuka pomocy dla ofiary u osoby dorosłej (zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami).
13. Wszyscy uczniowie znają obowiązujące w szkole procedury bezpieczeństwa – wiedzą, jak zachowywać się w sytuacjach, które zagrażają ich bezpieczeństwu lub bezpieczeństwu innych uczniów, gdzie i do kogo dorosłego mogą się w szkole zwrócić o pomoc.
14. Jeśli uczeń stał się ofiarą agresji lub przemocy, może uzyskać w szkole pomoc, zgodnie z obowiązującymi w niej procedurami.

§ 15

Niedozwolone zachowania małoletnich w szkole

1. Stosowanie agresji i przemocy wobec uczniów/innych osób:

a) agresji i przemocy fizycznej w różnych formach, np.:

- bicie/uderzenie/popychanie/kopanie/opluwanie;
- wymuszenia;
- napastowanie seksualne;
- nadużywanie swojej przewagi nad inną osobą;

- fizyczne zaczepki;
- zmuszanie innej osoby do podejmowania niewłaściwych działań;
- rzucanie w kogoś przedmiotami;

b) agresji i przemocy słownej w różnych formach, np.:

- obelgi, wyzwiska
- wyśmiewanie, drwienie, szydzenie z ofiary;
- bezpośrednie obrażanie ofiary;
- plotki i obraźliwe żarty, przedrzeźnianie ofiary
- groźby;

c) agresji i przemocy psychicznej w różnych formach, np.:

- poniżanie;
- wykluczanie/izolacja/milczenie/manipulowanie;
- pisanie na ścianach (np. w toalecie lub na korytarzu);
- wulgarne gesty;
- śledzenie/szpiegowanie;
- obraźliwe SMSy i MMSy;
- wiadomości na forach internetowych lub tzw. pokojach do czatowania;
- telefony i e-maile zawierające groźby, poniżające, wulgarne, zastraszające);
- niszczenie/zabieranie rzeczy należących do ofiary;
- straszenie;
- gapienie się;
- szantażowanie.

2. Stwarzanie niebezpiecznych sytuacji w szkole lub klasie, np. rzucanie kamieniami, przynoszenie do szkoły ostrych narzędzi, innych niebezpiecznych przedmiotów i substancji (środków pirotechnicznych, łańcuchów, noży, zapalniczek), używanie ognia na terenie szkoły.

3. Nieuzasadnione, bez zgody nauczyciela opuszczanie sali lekcyjnej. Wagarowanie. Wyjście bez zezwolenia poza teren szkoły w trakcie przerwy lub lekcji.

4. Celowe nieprzestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas zajęć i zabaw organizowanych w szkole. Celowe zachowania zagrażające zdrowiu bądź życiu.

5. Niewłaściwe zachowanie podczas wycieczek szkolnych i przerw międzylekcyjnych, np. przebywanie w miejscach niedozwolonych, bieganie, itp.

6. Uleganie nałogom, np. palenie papierosów, picie alkoholu.

7. Rozprowadzanie i stosowanie narkotyków/ środków odurzających.

8. Niestosowne odzywanie się do kolegów lub innych osób w szkole lub poza nią.
9. Używanie wulgaryzmów w szkole i poza nią.
10. Celowe niszczenie lub nieszanowanie własności innych osób oraz własności szkolnej.
11. Kradzież/ przywłaszczenie własności kolegów lub innych osób oraz własności szkolnej.
12. Wyłudzenie pieniędzy lub innych rzeczy od uczniów.
13. Wysługiwanie się innymi uczniami w zamian za korzyści materialne.
14. Rozwiązywanie w sposób siłowy konfliktów z kolegami. Udział w bójce.
15. Szykanowanie uczniów lub innych osób w szkole z powodu odmienności przekonań, religii, światopoglądu, płci, poczucia tożsamości, pochodzenia, statusu ekonomicznego i społecznego, niepełnosprawności, wyglądu.
16. Niereagowanie na niewłaściwe zachowania kolegów (bicie, wyzywanie, dokuczanie).
17. Znęcanie się (współudział w znęcaniu się nad kolegami, zorganizowana przemoc, zastraszanie).
18. Aroganckie/niegrzeczne zachowanie wobec kolegów, wulgaryzmy. Kłamanie, oszukiwanie kolegów/ innych osób w szkole.
19. Fotografowanie lub filmowanie zdarzeń z udziałem innych uczniów/ osób bez ich zgody.
20. Upublicznianie materiałów i fotografii bez zgody obecnych na nich osób.
21. Stosowanie wobec innych uczniów/innych osób różnych form cyberprzemocy.

Rozdział III

Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji

§ 16

Ważne sygnały

Pracownicy placówki zwracają szczególną uwagę na występowanie w zachowaniu małegoletniego sygnałów świadczących o krzywdzeniu. Uwagę pracownika powinny zwrócić np. następujące zachowania:

- 1) dziecko ma widoczne obrażenia ciała (siniaki, poparzenia, ugryzienia, złamania kości itp.), których pochodzenie trudno jest wyjaśnić,
- 2) podawane przez dziecko wyjaśnienia dotyczące obrażeń wydają się niewiarygodne, niemożliwe, niespójne itp.; dziecko często je zmienia,
- 3) pojawia się niechęć przed udziałem w lekcjach uwzględniających ćwiczenia fizyczne,
- 4) dziecko nadmiernie zakrywa ciało, niestosownie do sytuacji i pogody,
- 5) dziecko wzdryga się, kiedy podchodzi do niego osoba dorosła,
- 6) dziecko boi się rodzica lub opiekuna,
- 7) dziecko boi się powrotu do domu,
- 8) dziecko jest bierne, wycofane, uległe, przestraszone,
- 9) dziecko cierpi na powtarzające się dolegliwości somatyczne: bóle brzucha, głowy, mdłości itp.,
- 10) dziecko moczy się bez powodu lub w konkretnych sytuacjach czy też na widok określonych osób,
- 11) nastąpiła nagle i wyraźna zmiana zachowania dziecka.

§ 17

Ścieżka reagowania i zgłaszania zdarzeń zagrażających małoletniemu

1. W przypadku podejrzenia lub uzyskania przez każdego pracownika szkoły informacji, że dziecko jest krzywdzone, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej, której wzór stanowi zał. nr 3 i przekazania uzyskanej informacji pedagogowi szkolnemu lub w jego zastępstwie psychologowi szkolnemu, a także zgłoszenia tego faktu do

Dyrektora Szkoły/ Wicedyrektora. Zgłoszenia można dokonać także drogą elektroniczną, przesyłając na adres email: **zgloszenia_zsm@golub-dobrzyn.pl**

2. W przypadku wystąpienia uszkodzenia ciała dziecka i potrzeby pomocy lekarskiej należy skonsultować się z pielęgniarką szkolną bądź w uzasadnionych przypadkach wezwać pogotowie. O przebiegu zdarzenia poinformować dyrektora szkoły lub w czasie jego nieobecności wicedyrektora szkoły.
3. Wszyscy pracownicy szkoły, którzy w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych posiadają informacje o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązani do zachowania tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym osobom i instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

§ 18

Udzielenie wsparcia małoletniemu

1. W razie ujawnienia krzywdzenia konieczne jest:
 - 1) szybkie reagowanie,
 - 2) niezwłoczne otoczenie opieką psychologiczną (w razie potrzeby medyczną),
 - 3) niedopuszczenie do kilkukrotnego opisywania przez skrzywdzonego przemocy, której doświadczył.
2. Pedagog szkolny wraz z zespołem wychowawczym opracowuje plan wsparcia małoletniego, w którym uwzględnia współpracę z instytucjami pomocowymi, policją i prokuraturą, jak również objęcie małoletniego pomocą psychologiczną w jednostce.

§ 19

Procedura interwencji w przypadku: podejrzenia krzywdzenia dziecka w rodzinie, w przypadku stwierdzenia zagrożenia dobra dziecka

1. Nauczyciel:

W przypadku uzyskania informacji, że uczeń jest ofiarą przemocy w rodzinie, nauczyciel powinien sporządzić notatkę służbową i przekazać uzyskaną informację pedagogowi szkolnemu/ psychologowi szkolnemu w jego zastępstwie wychowawcy klasy i Dyrektorowi Szkoły.

2. Wychowawca:

- a) Przeprowadza rozmowę z uczniem: buduje relację opartą na zaufaniu, wyjaśnia że krzywdzenie dzieci to łamanie prawa i poważna sprawa, która wymaga pomocy innych, zaufanych osób, np. lekarza lub pedagoga/psychologa szkolnego. Informuje również o konieczności kontaktu z rodzicami, gwarantując dziecku bezpieczeństwo. Wychowawca ucznia nie komunikującego się werbalnie zgłasza sprawę do rozpatrzenia przez zespół wychowawczy.
- b) Nawiązuje pilnie kontakt z rodzicami (jednym z rodziców), informuje o stanie dziecka np. konieczności przebadania dziecka przez lekarza oraz o konsekwencjach prawnych stosowania przemocy wobec córki/syna.
- c) Sporządza notatkę opisującą: wygląd dziecka, dolegliwości stan zdrowia, uzyskane informacje oraz podjęte przez siebie działania.
- d) W dalszej pracy wychowawczej wspiera dziecko, zabiega o prawidłową integrację dziecka z zespołem klasowym, tworzy atmosferę bezpieczeństwa i pełnej akceptacji.
- e) Systematycznie współpracuje z rodzicami, pedagogiem szkolnym i nauczycielami uczącymi dziecko.

3. Pedagog szkolny we współpracy z psychologiem szkolnym i nauczycielami pracującymi z dzieckiem (z zespołem wychowawczym):

- a) Organizuje spotkanie z rodzicami/opiekunami prawnymi celem wyjaśnienia sprawy, ustalenia zasad postępowania oraz poinformowania opiekunów o skutkach negatywnych działań lub zaniechań wobec dziecka. Rodzic/opiekun prawny ucznia uczestniczy w zebraniu zespołu wychowawczego. Ze spotkania sporządza się protokół.
- b) W ramach pracy zespołu wychowawczego zawiera z rodzicami kontrakt o współpracy na rzecz poprawy sytuacji dziecka i rodziny.
- c) Podejmuje działania wynikające z potrzeb dziecka i rodziny w kierunku:
 - ustalenia planu pomocy i udzielenia wsparcia w sytuacji kryzysowej i traumatycznej poprzez zapewnienie dziecku bezpieczeństwa i pomocy psychologiczno - pedagogicznej na terenie szkoły,
 - wspierania rodziny poprzez kierowanie do instytucji świadczących pomoc dziecku i rodzinie np. poradnictwo, konsultacje psychologiczne, warsztaty umiejętności wychowawczych (poradnia psychologiczno – pedagogiczna), terapię uzależnień, terapię dla sprawców przemocy, grupy wsparcia (poradnia leczenia uzależnień i

- współzależności, ośrodka interwencji kryzysowej, ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie),
- pomocy w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych poprzez zastosowanie procedur mediacyjnych bądź kierowanie do mediatorów,
 - zabezpieczenia socjalnego poprzez kierowanie do instytucji oferujących: poradnictwo i warsztaty w zakresie metod poszukiwania pracy, zorganizowani pomocy finansowej, rzeczowej, ciepłego posiłku w szkole itp.
- d) Oddelegowany przez Dyrektora Szkoły bierze czynny udział w pracach zespołu interdyscyplinarnego, który stworzy zintegrowaną strategię pomocy, monitoruje sytuację dziecka i rodziny.
- e) W przypadku, gdy rodzice/opiekunowie prawni odmawiają współpracy, nie przestrzegają kontraktu lub odmawiają podjęcia działań proponowanych przez szkołę, niewłaściwie wykonują władzę rodzicielską pedagog szkolny upoważniony przez Dyrektora Szkoły występuje z wnioskiem do sądu rodzinnego i opiekuńczego o wgląd w sytuację dziecka/rodziny (na mocy art. 572 k.p.c.).

4. W przypadku przemocy fizycznej lub/i psychicznej:

- a) W przypadku podejrzenia, że dziecko jest dotknięte przemocą w rodzinie pedagog szkolny podejmuje rozmowę z dzieckiem, a także w miarę możliwości z osobą stosującą przemoc w celu zdiagnozowania zaistniałej sytuacji.
- b) Pedagog szkolny wypełnia formularz „Niebieska Karta – A”, tym samym uruchamia Procedurę Niebieskiej Karty, w obecności dziecka oraz rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego. Jeżeli to te osoby są sprawcami przemocy wobec dziecka, to działania przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej (współmałżonek, rodzeństwo, dziadkowie). W przypadku ich braku wskazany jest udział wychowawcy lub nauczyciela.
- c) Działania z udziałem dziecka w ramach Procedury Niebieskiej Karty powinny być przeprowadzone w miarę możliwości w obecności psychologa.
- d) W przypadku, gdy nie jest możliwe wypełnienie formularza w obecności dziecka, formularz „Niebieska Karta – A” wypełnia się pod jego nieobecność.
- e) Osoba wypełniająca formularz „Niebieska Karta – A” przekazuje rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu, albo osobie zgłaszającej podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie formularz „Niebieska Karta – B”.

g) Formularz „Niebieska Karta – A” należy przekazać niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni roboczych od jego wypełnienia do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego na terenie gminy, w której dziecko faktycznie przebywa.

g) Kopia formularza „Niebieska Karta – A” pozostawia się u wszczynającego procedurę.

5. W przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka:

1. Pedagog szkolny, a w jego zastępstwie psycholog szkolny przekazuje niezwłocznie informację dyrektorowi szkoły, w przypadku nieobecności wicedyrektorowi.
2. Dyrektor Szkoły, w jego nieobecności wicedyrektor powiadamia policję lub prokuraturę o popełnieniu przestępstwa (art.304 k.p.k). Wzór zawiadomienia stanowi zał. nr 1.
3. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

§ 20

Procedura interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez pracownika placówki

1. Osoba podejrzewająca krzywdzenie dziecka przez pracownika w szkole zgłasza problem Dyrektorowi Szkoły, a w przypadku jego nieobecności wicedyrektorowi.
2. Dyrektor Szkoły zapoznaje się z okolicznościami zdarzenia, prowadzi rozmowę wyjaśniającą z pracownikiem szkoły podejrzanym o krzywdzenie ucznia.
3. Dyrektor Szkoły prowadzi rozmowy z krzywdzonym dzieckiem w obecności jego rodziców lub prawnych opiekunów, celem ustalenia planu pomocy i wsparcia dziecka.
4. Dyrektor szkoły może włączyć w rozmowy wyjaśniające pedagoga szkolnego lub psychologa szkolnego.
5. Wszystkie czynności dokumentowane są protokołem, który składa się z wyjaśnień uczestników postępowania.
6. W przypadku, gdy pracownik dopuścił się krzywdzenia dziecka ustala się z pracownikiem kontrakt zawierający działania eliminujące nieodpowiednie zachowania oraz konsekwencje.
7. Wobec nauczyciela, który swoim zachowaniem uchybił godności zawodu nauczyciela lub obowiązkom zawartym w treści art. 6 Karty Nauczyciela może zostać wszczęte postępowanie dyscyplinarne.

8. W przypadku, gdy zostanie powzięte podejrzenie, że pracownik dopuszcza się przestępstwa na szkodę dziecka dyrektor ma obowiązek niezwłocznie zawiadomić o powyższym policję lub prokuraturę. Wzór zawiadomienia stanowi zał. nr 1.
9. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji wskazanych wyżej instytucji.
10. W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie dziecka, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, Dyrektor szkoły powiadamia o tym fakcie opiekunów dziecka na piśmie.

§ 21

Procedura interwencji w przypadku przemocy rówieśniczej

1. Każdy pracownik placówki, który dowiaduje się o fakcie przemocy rówieśniczej, zgłasza w formie notatki służbowej sprawę do pedagoga szkolnego w przypadku jego nieobecności psychologa szkolnego.
2. **Gdy dziecko dopuszcza się krzywdzenia innego dziecka i nie ma ukończonego 13 roku życia, w pierwszej kolejności należy wobec niego zastosować następujące kroki:**
 - 1) pedagog szkolny we współpracy z psychologiem szkolnym prowadzi osobne rozmowy z dzieckiem - sprawcą, dzieckiem - świadkiem, dzieckiem ofiarą przemocy,
 - 2) pedagog szkolny wspólnie z wychowawcą prowadzi rozmowy z rodzicami i opiekunami prawnymi,
 - 3) zespół wychowawczy (nauczyciele uczący danego ucznia, wychowawca) ustala zasady planu naprawczego, mającego na celu wyeliminowanie zachowań niepożądanych oraz przedstawia ewentualne konsekwencje utrzymywania się zgłaszanych zachowań,
 - 4) pedagog szkolny we współpracy z psychologiem szkolnym monitoruje przestrzeganie ustaleń, poprzez obserwację zachowań dziecka w grupie rówieśniczej podczas zajęć lekcyjnych i przerw oraz stały kontakt z wychowawcą, nauczycielami, rodzicami,
 - 5) w przypadku braku poprawy mogą być zastosowane kary ujęte w Statucie Szkoły,
 - 6) w przypadku, gdy wdrożenie powyższych kroków przyniesie oczekiwany efekt (można to ustalić poprzez stałe monitorowanie sprawy), procedura interwencji może się zakończyć,
 - 7) w przypadku, gdy zastosowanie zaproponowanych kroków wewnątrz placówki nie przyniesie oczekiwanego rezultatu:

- gdy rodzice nie współpracują, nie przestrzegają poczynionych ustaleń
- gdy nabieramy podejrzeń, że zachowanie dziecka wynika z wpływu negatywnego środowiska rodzinnego dziecka (np. dziecko jest ofiarą krzywdzenia),

należy wystąpić do sądu rodzinnego z wnioskiem o wgląd w sytuację dziecka/rodziny. Innym rozwiązaniem jest zgłoszenie sprawy na policję lub do sądu rodzinnego i nieletnich. Rozwiązanie to ma zastosowanie, gdy dziecko w naszej ocenie przejawia objawy demoralizacji.

8) Z przebiegu działań sporządza się kartę interwencji, której wzór stanowi zał. nr 2.

3. **W przypadku, gdy sprawca krzywdzenia ma ukończone 13 lat a nie ma ukończonych 17 lat:**

- 1) Pedagog szkolny we współpracy z psychologiem szkolnym i wychowawcą klasy w porozumieniu z dyrektorem szkoły podejmuje działania określone w § 21 pkt 2.
- 2) W przypadku, gdy zastosowanie zaproponowanych kroków wewnątrz placówki nie przyniesie oczekiwanego rezultatu:
 - rodzice nie współpracują, nie przestrzegają poczynionych ustaleń,
 - zachodzi podejrzenie, że negatywne zachowanie dziecka będącego sprawcą krzywdzenia wynika z negatywnych warunków rodzinnych np. dziecko jest krzywdzone przez rodziców lub inne osoby w środowisku domowym.

W tej sytuacji należy wystąpić z wnioskiem do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację dziecka/rodziny.
- 3) W przypadku, gdy dziecko ma więcej niż 13 lat i popełnia czyn karalny Dyrektor Szkoły/ Wicedyrektor Szkoły zgłasza sprawę na policję lub do sądu rodzinnego.
- 4) Z przebiegu działań sporządza się kartę interwencji, której wzór stanowi zał. nr 2.

4. **W przypadku, gdy sprawca krzywdzenia ma ukończone 17 lat:**

- 1) Pedagog szkolny we współpracy z psychologiem szkolnym i wychowawcą klasy w porozumieniu z dyrektorem szkoły podejmuje działania określone w § 21 pkt 2
- 2) W przypadku, gdy procedura wewnętrzna jest zakończona niepowodzeniem oraz – dodatkowo, jeżeli nieletni sprawca popełni przestępstwo lub wykroczenie, dyrektor placówki niezwłocznie zawiadamia policję lub prokuraturę (właściwą ze względu na miejsce popełnienia przestępstwa).
- 3) Z przebiegu działań sporządza się kartę interwencji, której wzór stanowi zał. nr 2.

§ 22

Procedury korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet

1. Szkoła zapewniając uczniom dostęp do internetu, jest zobowiązana podejmować działania zabezpieczające uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju, w szczególności zainstalować i aktualizować oprogramowanie zabezpieczające.
2. Na terenie szkoły dostęp dziecka do internetu możliwy jest pod nadzorem nauczyciela na lekcjach, na zajęciach świetlicowych i w bibliotece.
3. Nauczyciel czuwa nad bezpieczeństwem korzystania z internetu przez dzieci podczas zajęć.
4. O bezpieczeństwie korzystania z internetu mówi regulamin pracowni informatycznej.
5. Szkoła zapewnia stały dostęp do materiałów edukacyjnych dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu przy komputerach, z których, możliwy jest dostęp swobodny.
6. Osoba odpowiedzialna za Internet zapewnia, by na wszystkich komputerach na terenie szkoły z dostępem do internetu było zainstalowane i aktualizowane:
 - 1) oprogramowanie filtrujące treści internetowe,
 - 2) oprogramowanie monitorujące korzystanie przez dzieci z internetu,
 - 3) oprogramowanie antywirusowe,
 - 4) oprogramowanie antyspamowe,
 - 5) firewall, OSE, Welementes Agent
7. Wymienione w pkt. 1 niniejszego paragrafu oprogramowanie jest aktualizowane automatycznie oraz kontrolnie ręcznie.
8. Osoba odpowiedzialna za Internet przynajmniej raz na trzy miesiące sprawdza, czy na komputerach z dostępem do internetu nie znajdują się niebezpieczne treści.
9. W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści osoba odpowiedzialna za Internet ustala w miarę możliwości, kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzania.
10. Informacje o dziecku, które korzystało z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, osoba odpowiedzialna za Internet przekazuje Dyrektorowi szkoły wychowawcy klasy, pedagogowi szkolnemu, psychologowi szkolnemu.
11. Pedagog szkolny lub psycholog szkolny w porozumieniu z Dyrektorem Szkoły/ Wicedyrektorem przeprowadza z rodzicami/ opiekunami prawnymi dziecka rozmowę. Pedagog szkolny lub psycholog szkolny przeprowadza rozmowę z dzieckiem, w celu wyjaśnienia okoliczności zdarzenia.

12. Jeżeli w wyniku rozmowy **pedagog szkolny lub psycholog szkolny** uzyska informacje, że dziecko jest ofiarą cyberprzemocy podejmuje następujące działania:

1) Ustala okoliczności zdarzenia:

a) Wszystkie przypadki cyberprzemocy powinny zostać właściwie zbadane, zarejestrowane i udokumentowane.

b) Na etapie zabezpieczania dowodów i ustalania tożsamości sprawcy cyberprzemocy w procedurze interwencyjnej bierze udział nauczyciel informatyki/ osoba odpowiedzialna za internet.

Wszelkie dowody cyberprzemocy powinny zostać zabezpieczone i zarejestrowane. Należy zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego itp.) lub adres strony www, na której pojawiły się szkodliwe treści czy profil.

Sprawdzić, czy ofiara cyberprzemocy potrafi wskazać sprawcę, bądź przynajmniej ma przypuszczenie, kto może nim być.

Gdy ustalenie sprawcy nie jest możliwe, należy skontaktować się z dostawcą usługi w celu usunięcia z sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów.

c) W przypadku, gdy zostało złamane prawo, a tożsamości sprawcy nie udało się ustalić pedagog szkolny w porozumieniu z Dyrektorem Szkoły/ Wicedyrektorem zawiadamia policję.

c) Jeśli wiedzę o zajściu posiada nauczyciel, który nie jest wychowawcą, powinien przekazać informację wychowawcy klasy, który informuje o fakcie Dyrektora szkoły/ Wicedyrektora, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego w formie notatki służbowej.

d) Dyrektor Szkoły/ Wicedyrektor wspólnie z wychowawcą, pedagogiem szkolnym, psychologiem szkolnym powinni dokonać analizy zdarzenia i zaplanować dalsze postępowanie.

e) Do zadań szkoły należy także ustalenie okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków.

2) Podejmuje działania wobec sprawcy cyberprzemocy.

Gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły, pedagog szkolny powinien podjąć dalsze działania:

- a) Przeprowadzić rozmowę z uczniem-sprawcą przemocy.
- b) Powiadomić rodziców ucznia i omówić z nimi zaistniałą sytuację.
- c) Objąć ucznia opieką psychologiczno-pedagogiczną, w uzasadnionym przypadku można w toku interwencji wskazać rodzicom i uczniowi instytucje, które w tej sytuacji zaoferują specjalistyczną pomoc.

3) Podejmuje działania wobec ofiary cyberprzemocy, umożliwia wsparcie psychiczne:

- a) Uczeń będący ofiarą cyberprzemocy powinien otrzymać poradę, jak ma się zachować, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa i nie doprowadzić do eskalacji prześladowania.
- b) Po zakończeniu interwencji należy monitorować sytuację ucznia, sprawdzić, czy nie są wobec niego podejmowane dalsze działania przemocowe, bądź odwetowe ze strony sprawcy.
- c) Rodzice dziecka będącego ofiarą cyberprzemocy powinni być poinformowani o problemie, otrzymać wsparcie i pomoc ze strony szkoły. W rozmowie z nimi pedagog lub wychowawca przedstawiają kroki, jakie zostały podjęte w celu wyjaśnienia zajścia oraz zapewnienia bezpieczeństwa poszkodowanemu uczniowi, a także, jeśli to wskazane, zaproponować rodzicom i dziecku pomoc specjalisty psychologa, pedagoga na terenie szkoły, bądź wskazać instytucje wspierające.

4) Sporządza dokumentację z zajścia:

- a) Pedagog szkolny zobowiązany jest do sporządzenia notatki służbowej z rozmów ze sprawcą, poszkodowanym, ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia. Dokument powinien zawierać datę i miejsce rozmowy, personalia osób biorących w niej udział i opis ustalonego przebiegu wydarzeń.
- b) Jeśli rozmowa przebiegała w obecności świadka (np. wychowawcy), powinien on podpisać notatkę po jej sporządzeniu.
- c) Jeśli zostały zabezpieczone dowody cyberprzemocy, należy je również włączyć do dokumentacji pedagogicznej (wydruki, opis itp.).

13. Dyrektor szkoły:

1) Może powiadomić sąd rodzinny, gdy:

- a) rodzice ucznia- sprawcy cyberprzemocy odmawiają współpracy, nie stawiają się do szkoły,
- b) uczeń nie zaprzestał dotychczasowego postępowania,
- c) lub gdy do szkoły napływają informacje o innych przejawach demoralizacji ucznia,
- d) bądź szkoła wykorzystwała wszystkie dostępne jej środki wychowawcze (rozmowa z rodzicami, konsekwencje regulaminowe wobec ucznia, spotkania z pedagogiem itp.), a ich zastosowanie nie przynosiło pożądanego rezultatu.

2) Poważne przypadki cyberprzemocy przebiegające z naruszeniem prawa (np. groźby karalne, propozycje seksualne, publikowanie nielegalnych treści itp.) zostają przez dyrektora szkoły bezwzględnie zgłoszone na policję.

Rozdział IV

Zasady przeglądu i aktualizacji standardów ochrony małoletnich oraz sposoby dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów albo zdarzeń zagrażających dobru małoletniego

§ 23

1. Przegląd standardów ochrony małoletnich, obowiązujących w placówce, polega na ustaleniu spełniania przez standardy wymogów przepisów prawa powszechnie obowiązującego oraz zapewniania małoletniemu ochrony przed krzywdzeniem.
2. Dyrektor szkoły wyznacza pedagoga szkolnego odpowiedzialnego za przegląd i aktualizację niniejszych **Standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem i zapewnieniem im bezpieczeństwa w szkole**.
3. Osoba, o której mowa w punkcie poprzedzającym, jest odpowiedzialna za monitorowanie realizacji standardów, za reagowanie na sygnały naruszenia standardów oraz za proponowanie w nich zmian.
4. Osoba, o której mowa w punkcie 1 niniejszego paragrafu, przeprowadza wśród pracowników szkoły, rodziców/opiekunów prawnych raz na rok (12 miesięcy), ankietę monitorującą poziom realizacji standardów. Wzór ankiety stanowi zał. nr 4 i nr 5 do niniejszego dokumentu. W ankiecie pracownicy szkoły oraz rodzice/opiekunowie prawni mogą proponować zmiany w standardach oraz wskazywać naruszenia standardów w szkole.
5. Osoba, o której mowa w punkcie 1 niniejszego paragrafu, dokonuje opracowania wypełnionych przez pracowników szkoły oraz rodziców/opiekunów prawnych ankiet. Sporządza na tej podstawie raport z monitoringu, który następnie przekazuje dyrektorowi szkoły i radzie pedagogicznej.
6. Przeglądu standardów dokonuje się również każdorazowo w razie ujawnienia krzywdzenia małoletniego lub przestępstwa na szkodę małoletniego.
7. Standardy ochrony małoletnich podlegają przeglądowi każdorazowo w przypadku nowelizacji następujących aktów prawnych:
 - 1) ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1304 ze zm.),

- 2) ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1359 ze zm.),
 - 3) ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1138 ze zm.), w części określonej w Rozdziale XXV „Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności”
- w zakresie obejmującym treść niniejszych standardów.
8. W przypadku, gdy przegląd, o którym mowa w ustępach poprzedzających, wykaże niespełnianie przez standardy ochrony małoletnich wymagań określonych w przepisach prawa powszechnie obowiązującego, lub też standardy nie gwarantują ochrony małoletnich przed krzywdzeniem, dokonywana jest aktualizacja standardów.
 9. Pedagog szkolny/psycholog szkolny przygotowuje w porozumieniu z Dyrektorem Szkoły projekt zmian. Przygotowany projekt jest przyjmowany przez dyrektora w drodze zarządzenia.
 10. Każdy ujawniony lub zgłoszony incydent lub zdarzenia zagrażające dobru małoletniego, na temat których placówka posiada wiedzę, zostają odnotowane w księdze zdarzeń zagrażających dobru małoletniemu, której wzór stanowi zał. nr 6 do niniejszego dokumentu. Księdze zdarzeń zagrażających dobru małoletniego nadaje się kategorię archiwalną B25 (4441.1.nrzdarzenia.2024inicjały).
 11. Każdorazowy wpis do księgi zdarzeń zagrażających dobru małoletniego uruchamia procedurę przeglądu i aktualizacji standardów ochrony małoletnich.

Rozdział V

Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu placówki lub organizatora do stosowania standardów oraz sposób dokumentowania

§ 24

Osoba odpowiedzialna za przygotowanie personelu

1. Osobą odpowiedzialną za przygotowanie personelu placówki do stosowania standardów ochrony małoletnich jest Dyrektor Szkoły. Dyrektor może upoważnić wyznaczoną przez siebie osobę do przygotowania personelu do stosowania standardów ochrony małoletnich.
2. Osoba upoważniona przez dyrektora, o której mowa w ust. 1, musi legitymować się co najmniej 5-letnim doświadczeniem w pracy z osobami małoletnimi, uzyskanym w jednostkach oświaty, leczniczych lub pomocy społecznej. Dodatkowo musi posiadać niezbędną wiedzę pozwalającą na przeprowadzenie szkoleń pracowników placówki, obejmujących następujące zagadnienia:
 - 1) rozpoznawanie symptomów krzywdzenia małoletnich,
 - 2) procedury interwencji w przypadku podejrzeń krzywdzenia małoletnich,
 - 3) odpowiedzialność prawna pracowników placówki zobowiązanych do podejmowania interwencji w przypadku podejrzenia lub stwierdzenia krzywdzenia małoletnich,
 - 4) stosowanie procedury „Niebieskiej Karty”Powyższe szkolenie może być przeprowadzone również przez osobę z zewnątrz. Taką decyzję podejmuje Dyrektor szkoły.
3. Szkolenia, o których mowa w ust. 2, są organizowane raz w roku, w terminie wskazanym przez Dyrektora.
4. Osoba, o której mowa w ust. 2, zapoznaje pracowników ze standardami ochrony małoletnich oraz odbiera od każdego zatrudnionego pracownika oświadczenie o zapoznaniu się ze standardami ochrony małoletnich obowiązującymi w placówce. Wzór oświadczenia pracownika stanowi zał. nr 7.
5. Pracownicy nowo zatrudnieni w placówce są zapoznawani ze standardami w pierwszym tygodniu pracy i w tym czasie jest od nich odbierane oświadczenie, o którym mowa w ust.

Rozdział VI

Zasady bezpiecznej rekrutacji w Zespole Szkół Miejskich w Golubiu- Dobrzyniu

§ 25

Standardy podstawowe

- A. W ramach rekrutacji członków personelu pracujących z dziećmi prowadzona jest ocena przygotowania kandydatów do pracy z dziećmi oraz sprawdzane są ich referencje.
- B. Organizacja/instytucja uzyskała o każdym członku personelu dane z Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym oraz informacje z Krajowego Rejestru Karnego i rejestrów karalności państw trzecich w zakresie określonych przestępstw (lub odpowiadających im czynów zabronionych w przepisach prawa obcego) lub w przypadkach prawem wskazanych oświadczenia o niekaralności¹.
- C. Określone są zasady bezpiecznych relacji całego personelu organizacji/instytucji z dziećmi, wskazujące, jakie zachowania w organizacji są niedozwolone, a jakie pożądane w kontakcie z dzieckiem.
- D. Organizacja/instytucja zapewnia swoim pracownikom podstawową edukację na temat ochrony dzieci przed krzywdzeniem i pomocy dzieciom w sytuacjach zagrożenia, w zakresie:
- rozpoznawania symptomów krzywdzenia dzieci
 - procedur interwencji w przypadku podejrzeń krzywdzenia
 - odpowiedzialności prawnej pracowników placówki, zobowiązanych do podejmowania interwencji
 - procedury „Niebieskie Karty”².

§ 26

Standardy uzupełniające

- A. Cały personel organizacji/instytucji pracujący z dziećmi i ich opiekunami jest przygotowany, by edukować:

- dzieci na temat ochrony przed przemocą i wykorzystywaniem
- opiekunów dzieci na temat wychowania dzieci bez przemocy oraz chronienia ich przed przemocą i wykorzystywaniem.

B. Personel dysponuje materiałami edukacyjnymi dla dzieci i dla rodziców oraz aktywnie je wykorzystuje.

§27

Zasady rekrutacji

1. Dyrektor szkoły zapoznaje się z danymi kandydatki, które pozwolą jak najlepiej poznać jego/ jej kwalifikacje, w tym stosunek do wartości podzielanych przez placówkę, takich jak ochrona praw dzieci i szacunek do ich godności.

Placówka musi zadbać, aby osoby przez nią zatrudnione (w tym osoby pracujące na podstawie umowy zlecenie oraz wolontariusze/ stażyści) posiadały odpowiednie kwalifikacje do pracy z dziećmi oraz były dla nich bezpieczne. Aby sprawdzić powyższe, w tym stosunek osoby zatrudnionej do dzieci i podzielania wartości związanych z szacunkiem wobec nich oraz przestrzegania ich praw, placówka może żądać danych dotyczących wykształcenia, kwalifikacji zawodowych, przebiegu dotychczasowego zatrudnienia kandydata.

W każdym przypadku placówka musi posiadać dane pozwalające zidentyfikować osobę przez nią zatrudnioną, niezależnie od podstawy zatrudnienia. Placówka powinna zatem znać : imię i nazwisko, datę urodzenia, dane kontaktowe osoby zatrudnianej

2. Dyrektor szkoły zapoznaje się z referencjami z poprzednich miejsc zatrudnienia.

Placówka może poprosić kandydata/ kandydatkę o przedst.

3. Dyrektor szkoły pobiera dane osobowe kandydata, w tym dane potrzebne do sprawdzenia jego/ jej danych w Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle seksualnym

4. Dyrektor szkoły pobierz od kandydatki/ kandydata informację z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego., art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii lub za odpowiadające tym przestępstwom

5. Osoba posiadające inne obywatelstwo niż polskie wówczas powinna przedłożyć Dyrektorowi szkoły również informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla w/w celów

6. Pobranie od kandydata/cki świadczenia o państwie/ państwach zamieszkiwania w ciągu ostatnich 20 lat innych niż Rzeczpospolita Polska i państwo obywatelstwa, złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej.

7. Jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o niekaralności nie przewiduje wydawania takiej informacji lub nie prowadzi rejestru karnego, wówczas kandydat/ kandydatka składa pod rygorem odpowiedzialności karnej oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV kodeksu karnego, art. 189a i art. 207 kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania Siudo zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem usług psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizację innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.

8. Pod oświadczeniami składanymi pod rygorem odpowiedzialności karnej składa się oświadczenie o następującej treści: Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Oświadczenie to zastępuje pouczenie o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia

9. Gdy pozwalają na to przepisy prawa, placówka jest zobowiązana do domagania się od osoby zatrudnianej zaświadczenia z Krajowego Rejestru Karnego. Zaświadczenia z KRK można domagać się wyłącznie w przypadkach, gdy przepisy prawa wprost wskazują, że pracowników w zawodach lub na danych stanowiskach obowiązuje wymóg niekaralności.

Wymóg niekaralności obowiązuje m.in. pracowników samorządowych oraz nauczycieli, w tym nauczycieli zatrudnionych w placówkach publicznych oraz niepublicznych

10. W przypadku niemożliwości przedstawienia prosi się kandydata/ kandydatkę o złożenie oświadczenia o niekaralności oraz o toczących się postępowaniach przygotowawczych, sądowych i dyscyplinarnych.

Rozdział VII

Zasady i sposób udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania

§ 28

1. Dokumentacja składająca się na standardy ochrony małoletnich jest dostępna na stronie internetowej szkoły, wywieszona na tablicy informacyjnej oraz w sekretariacie szkoły.
2. Rodzice / opiekunowie prawni małoletnich są informowani o adresie strony internetowej szkoły, o której mowa w ust. 1, przy zapisie ucznia do szkoły oraz w czasie spotkań z wychowawcą.
3. Na życzenie rodziców / opiekunów prawnych standardy ochrony małoletnich są udostępniane w formie papierowej. Udostępnienie w tej formie jest możliwe raz w ciągu roku szkolnego.
4. Obowiązkiem rodziców / opiekunów prawnych jest zaznajomienie się ze standardami i wynikającymi z nich zasadami ochrony małoletnich przed krzywdzeniem.
5. Wersja skrócona dla uczniów dostępna jest w formie gazetki szkolnej. Wychowawcy zapoznają uczniów z obowiązującymi Standardami. Zajęcia edukacyjne w zakresie praw dziecka zostały wpisane do planu wychowawczo- profilaktycznego placówki. Zajęcia realizują wychowawcy klas. Szkoła udostępnia materiały oraz scenariusze zajęć na podstawie których nauczyciele mogą przeprowadzić zajęcia. Po przeprowadzonych zajęciach wychowawca, nauczyciel redaguje odpowiedni wpis do dziennika elektronicznego. W szkole dostępne są dane kontaktowe placówek zapewniających pomoc i opiekę w trudnych sytuacjach życiowych.

Zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa

Niniejszym zawiadamiam o możliwości popełnienia przestępstwa kwalifikowanego z art.¹
*Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1138 ze zm.) na
szkodę małoletniego*²

Uzasadnienie

(W uzasadnieniu opisać stan faktyczny, w szczególności to, w jaki sposób pracownicy placówki dowiedzieli się o przestępstwie popełnionym na szkodę małoletniego i jakie okoliczności lub dowody świadczą o możliwości popełnienia przestępstwa. Jeżeli okoliczności te stały się wiadome pracownikom placówki, należy podać, w miarę możliwości, następujące dane dotyczące przestępstwa:

- 1) datę,*
- 2) miejsce,*
- 3) okoliczności przestępstwa,*
- 4) świadków,*
- 5) materiał dowodowy o popełnieniu przestępstwa, np. dokumenty, wydruki, nagrania, zaświadczenia).*

.....
(imię i nazwisko osoby zgłaszającej)

¹ W razie braku możliwości dokonania kwalifikacji przestępstwa można tę część pominąć.

² Należy wpisać dane dziecka.

.....
.....
.....
5. Spotkanie z opiekunem dziecka (działania, daty)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

6. Rodzaj podjętych interwencji (właściwe zaznaczyć) i wpisać dane zawiadamianych instytucji

a. Zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa

.....
.....
.....
.....

b. Złożenie wniosku o wgląd w sytuację dziecka

.....
.....
.....
.....

c. Wszczęcie procedury Niebieskiej karty

.....
.....
.....
.....

d. Inne rodzaje interwencji (jakie?)

.....
.....
.....
.....

7. Wyniki interwencji- instytucje i rodzice (jeśli szkoła uzyskała)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Podpisy osób zamykających interwencje

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

*Karta przechowywana jest w teczce ucznia u pedagoga szkolnego

Załącznik nr 3

NOTATKA SŁUŻBOWA ZE ZDARZENIA

Golub-Dobrzyń

Imię i nazwisko dziecka, klasa

.....

Opis sytuacji, zdarzenia:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....

Podpis pracownika

MONITORING STANDARDÓW - ANKIETA DLA RODZICA

TAK/NIE

1. Czy zapoznałeś się z dokumentem Standardy ochrony dzieci przed Krzywdzeniem i zapewnienia im bezpieczeństwa?	☐ ☐
2. Czy znasz standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem i zapewniania im bezpieczeństwa, obowiązujące w placówce, której uczy się Twoje dziecko ?	☐ ☐
3. Czy Twoim zdaniem w szkole są przestrzegane Standardy ochrony Dzieci przed krzywdzeniem i zapewnienia im bezpieczeństwa?	☐ ☐
4. Czy wiesz jak reagować w sytuacji krzywdzenia dziecka?	☐ ☐
5. Czy zdarzyło ci się zaobserwować naruszanie zasad zawartych w Standardach ochrony dzieci przed krzywdzeniem i zapewnieniem im bezpieczeństwa przez pracownika szkoły?	☐ ☐
6. Czy masz jakieś uwagi/poprawki/sugestie dotyczące Standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem? Jeżeli tak, to jakie?	☐ ☐

MONITORING STANDARDÓW - ANKIETA DLA PRACOWNIKA

TAK/NIE

1. Czy zapoznałeś się z dokumentem Standardy ochrony dzieci przed Krzywdzeniem i zapewnienia im bezpieczeństwa?	☐	☐
2. Czy znasz standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem i zapewniania im bezpieczeństwa?	☐	☐
3. Czy potrafisz rozpoznać symptomy krzywdzenia dzieci?	☐	☐
4. Czy wiesz jak reagować w sytuacji krzywdzenia dziecka?	☐	☐
5. Czy w Twoim miejscu pracy są przestrzegane Standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem i zapewnienia im bezpieczeństwa?	☐	☐
6. Czy zdarzyło ci się zaobserwować naruszanie zasad zawartych w Standardach ochrony dzieci przed krzywdzeniem i zapewnienia im bezpieczeństwa przez innego pracownika?	☐	☐
7. Czy masz jakieś uwagi/poprawki/sugestie dotyczące Standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem? Jeżeli tak, to jakie?	☐	☐

Księga zdarzeń zagrażających dobru małoletniego				
Lp.	Opis zdarzenia	Data zdarzenia/osoba zgłaszająca zdarzenie	Podjęte czynności	Czy miała miejsce interwencja organów zewnętrznych (policji, prokuratury)? Opis czynności podjętych przez organy zewnętrzne
1.	2.	3.	4.	5.
1.				
2.				

Golub – Dobrzyń,

**OŚWIADCZENIE PRACOWNIKÓW O ZAPOZNANIU SIĘ Z DOKUMENTEM
„STANDARDY OCHRONY DZIECI PRZED KRZYWDZENIEM I ZAPEWNIENIA
IM BEZPIECZEŃSTWA”**

Ja oświadczam, że
zapoznałam/em się z dokumentem Standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem i
zapewnienia im bezpieczeństwa w Zespole Szkół Miejskich w Golubiu – Dobrzyniu.

.....

Podpis osoby składającej oświadczenie